

PĚT RAD aneb Práva obětí trestných činů v trestním řízení významně posílila

NOVÝ SERIÁL DENÍKU PRÁVNÍ PORADNA

Každý z nás čas od času řeší nějakou právní otázku, častokrát si však ani neuvědomujeme, že konkrétní záležitost v sobě skrývá mnohem více právních problémů a její řešení není tak jednoduché, jak se mohlo zpočátku zdát.

Den 1. srpna 2013 nabyl účinnosti nový zákon o obětech trestných činů, což se promítlo i v řadě dalších souvisejících právních předpisů, a to zejména v trestním řádu, který přiznává poškozeným v trestním řízení s ohledem na tento zákon některá nová dílčí práva. Podle zákona o obětech trestných činů je však oběť širší pojem, než je poškozený v trestním řízení. Čím tento nový zákon zlepšil postavení obětí trestných činů, se podíváme v tomto článku.

Rada první

Policie je povinna poučit oběť o veškerých informa-

cích vztahujících se k trestnímu řízení.

Jakmile se Policie České republiky nebo policejní orgán dostane do prvního kontaktu s obětí trestného činu, informuje ji i bez žádosti mimo jiné o tom, u kterého konkrétního orgánu může podat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a předá oběti kontakt na tento orgán, za jakých podmínek má právo na přijetí opatření k zajištění jejího bezpečí, u kterého konkrétního orgánu získá další informace o věci, ve které se stala obětí trestného činu, za jakých podmínek a v jakém rozsahu má právo na peněžitou pomoc, včetně poučení o lhůtě pro podání žádosti, apod.

Rada druhá

Oběť má nové právo se účastnit úkonů v trestním řízení se svým důvěrníkem a právo učinit prohlášení, jaký dopad měl spáchaný trestný čin na její dosavadní život.

Oběť má právo, aby jí k úkonům trestního řízení a k podání vysvětlení doprovázel důvěrník. Důvěrníkem může být fyzická osoba způ-

sobilá k právním úkonům, kterou si oběť zvolí. Důvěrník poskytuje oběti potřebnou – zejména psychologickou – pomoc. Důvěrník může být zároveň zmocněncem oběti. Důvěrník nemůže být osoba, která má v trestním řízení postavení obviněného, obhájce, svědka, znalce nebo tlumočnicka. Důvěrník nemůže zasahovat do průběhu úkonu. Oběť má právo v kterémkoliv stadiu trestního řízení učinit prohlášení o tom, jaký dopad měl spáchaný trestný čin na její dosavadní život, přičemž toto prohlášení může učinit i písemně.

Rada třetí

Oběti trestného činu přísluší právo podat žádost, aby nebyla povinna se setkat s pachatelem.

Oběť má právo požádat v kterémkoliv stadiu trestního řízení, popřípadě i před jeho zahájením, aby byla při úkonech, kterých se účastní, učiněna potřebná opatření k zabránění kontaktu loběti s osobou, kterou označila za pachatele, která je podezřelá ze spáchaní trestného činu, nebo proti níž se vede trestní řízení. Těto žádosti jsou příslušné orgány povinny vyhovět, pokud se jedná o zvlášť

zranitelnou oběť a nevylučuje to povaha prováděného úkonu. Nelze-li této žádosti vyhovět, protože to vylučuje povaha prováděného úkonu, jsou příslušné orgány povinny učinit vhodná opatření, aby se oběť nedostala do kontaktu s osobou, kterou označila za pachatele, která je podezřelá ze spáchaní trestného činu, nebo proti níž se trestní řízení vede, před započítáním a po skončení úkonu.

Rada čtvrtá

Okruh obětí, které mohou žádat o peněžitou pomoc státu, byl rozšířen a současně byly zvýšeny peněžní částky, které mohou oběti od státu obdržet.

Peněžitou pomoc lze přiznat obětem, kterým bylo ublíženo na zdraví, nebo osobám pozůstalým po oběti, pokud nemajetková újma, škoda na zdraví nebo škoda vzniklá v důsledku smrti způsobené trestným činem nebyla plně nahrazena. Žádost o poskytnutí peněžité pomoci lze podat u ministerstva nejpozději do dvou let ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, nejpozději však do pěti let od spáchaní trestného činu, jinak právo zaniká.

skutečností vyplývá důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchan a má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu předběžného opatření dosáhnout jiným opatřením, přičemž uložení předběžného opatření si vyžaduje ochrana oprávněných zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, zejména jeho života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti, nebo zájmů osob mu blízkých, nebo ochrana zájmů společnosti.

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Rubrika 5 rad zdarma je společným projektem Deníku a internetové právní poradny Právní linka – www.pravninlinka.cz.

Nepřehlédněte

Deník se po krátké pauze vrací k oblíbené rubrice Pět rad. V pondělí se v právní poradně dozvíte, jak postupovat v konkrétních situacích a čeho se naopak vyvarovat.

NEPŘEHLÉDNĚTE:
Příští téma: Kdy je možné se v civilním řízení bránit dovoláním

Rada pátá

Obviněnému z trestného činu lze uložit řadu předběžných opatření, které mají za úkol chránit oběť.

Předběžné opatření smí být uloženo obviněnému tehdy, jestliže z jednání obviněného nebo z dalších konkrétních

k tématu

Další akce k oslavám 70. výročí osvobození Ostravy

Speciální web

Už v těchto dnech si můžete pročíst internetové stránky s detaily Ostravsko-opavské operace.

Výsadba stromu

V Komenského sadech zapustí kořeny jinan dvoualochňý jako symbol Ostravy, která nezapomíná.

Od 15. dubna se uskuteční tematické výstavy a přednášky připravené městem, Archivem města Ostravy a Ostravským muzeem. Součástí výstav bude i křesť knihy Bez nároku na slávu.

Oslavy ve čtvrtek 30. dubna

- ✓ pietní akt a defilé vojenské techniky v Komenského sadech (10 až 13 hodin)
- ✓ zábava na Masarykově náměstí (12 až 16 hodin)
- ✓ rekonstrukce bojů u Ostravu u Sýkorova mostu (15.30 až 16.30 hodin)
- ✓ tábory wehrmachtu, Rudé armády a I. československého armádního sboru a prezentace bojové techniky u Slezskoostravského hradu (17 až 21 hodin)

Zapojte se s regionálním Deníkem do soutěže a vyhraďte vstup na unikátní e-commerce konferenci Shopexpo

4. - 5. června 2015 hala Gong, Ostrava

Stačí odpovědět na otázku:
Jaký je minimální počet špičkových řečníků na konferenci Shopexpo?
Správné odpovědi zašlete na adresu soutezime@denik.cz ve tvaru: jméno, příjmení, e-mail, odpověď.
Ze všech odpovědí zaslaných **od 13. 4. do 20. 4. 2015** vylosuje komise 5 výherců, kteří získají **vstup na konferenci Shopexpo včetně cesty tam i zpět vlakem LEO Express.**

Od 4. do 5. června letošního roku se do Ostravy sjedou špičky z oblasti e-commerce z celého světa. V multifunkční hale Gong totiž proběhne největší konference zabývající se e-shopy, jaká kdy byla ve střední Evropě k vidění. **Poslechněte si, jak e-commerce dělají ti nejlepší. Zorientujte se v novinkách a aplikujete je do svého podnikání. Přijďte si na expo pro radu do jednoho z mnoha stánků. Mezi neobvyklými stánkaři hledejte H1.cz, Google, Socialbakers a další.** Kromě klasických vystoupení řečníků konference nabídne i komornější přednášky, možnost osobních setkání s odborníky nebo atraktivní koncerty. Více informací o konferenci naleznete na www.shopexpo.cz.

INZERCE

Vzpomínky na válku, nálety a dětství ve štole

FIDEL KUBA

Krnov, Slezská Ostrava – Ladislav Sosýn z Krnova prožil dětství ve Slezské Ostravě. Při procházce po břehu Ostravice se vždy zastavil před masivní železnou bránou ve svahu, která zavírá únikovou štolu do zrušeného dolu. V závěru druhé světové války se ale změnila v protiletectký kryt pro obyvatele okolních domků a hornické kolonie. „Chodily sem především mámy s dětmi, protože muži byli na sýchty, nebo se jim nechtělo vstávat od nedopitých pivních sklenic. Ženy s sebou nosily zásobu jídla, vody a příkrývek. Podél stěny byly dřevěné lavice. Člen civilní ochrany všechny utěšoval, že nad námi je skála a v případě závalu jsou tu kilometry chodeb s dalšími nouzovými východy,“ vzpomínal Ladislav Sosýn na okamžiky před náletem.

Atmosféra strachu

Když sirény ohlásily nálet, železné dveře se zavřely. Pan Sosýn si vybavuje, jak se ozvěna z bouchání těžkých vrat nesla daleko do štoly. Pak všichni ztichli a napínali uši, kdo první uslyší motory letadel. V ulicích se objevila protiletadlová děla – takzvané flaky –, která se stala vyhledávaným cílem ruských bitevních i bombardovacích letadel. „Hluk bombardování a dělostřelby pronikal tlumeně do štoly a vyvolával především u menších dětí pocit strachu. Ten umocňovalo blikání nebo vypínání světla. Atmosféru zhoršovala špatná ventilace,“ doplnil Sosýn, který se svou rodinou strávil v tomto krytu asi týden.

Ulrych z Hamburku

Jeden flak se jim přes noc objevil přímo před domem. „Ze sklepní nám udělali skladiště pohonných hmot a do našich bytů umistovovali příslušní-

LADISLAV SOSÝN z Krnova. Foto: archiv

se do naší rodiny nastěhoval spojář Ulrych z Hamburku, původním povoláním zahradník. Čtyřicátník unavený válkou, který toužil jen po přežití a návratu domů,“ popsal Ladislav Sosýn, jak jejich rodina vnímala příchod obyčejného německého vojáka. Většinou k nim chodil jen přespat na starém gauči v kuchyni, ale jednoho dne na něj dolehl smutek a potřebo-

val se svěřit. Pan Sosým ho zastihl při rozhovoru s maminkou. „V ruce držel fotografii manželky Helene, dcery Heidi a syna Horsta. Po tvářích mu tekly slzy, když roztřeseným hlasem líčil jejich osudy při náletech na Hamburk. Rodina se sice zachránila, ale přišli o dům i veškerý majetek, a dlouho o nich neměl žádné zprávy,“ vysvětlil Ladislav Sosýn zvláštní vztahy českých civilistů s německými okupanty. „Neznal jsem jeho vojenskou minulost, ale jasně jsem vycítil jeho nenávisť k válce. Musela být ještě silnější než ta moje,“ doplnil Sosýn. Jednoho dne byly zvuky výbuchů doléhající do staré štoly daleko silnější než dřív. Po ukončení poplachu spěchali k domovu v obavách, protože všude byly požáry. V blízkosti flaku dopadlo pět bomb, včetně zápalných s fosforem. „Bomba dopadla těsně k zadní části našeho domu a smetla celou polovinu.

Dívali jsme se do otevřeného nitra našeho domu,“ popsal Ladislav Sosýn svou zkušenost s válkou. Ukázalo se, že při bombardování zahynul sousedův syn, který nestál odbohnout do krytu. Rodina Ladislava Sosýna se vydala požádat o nocleh u příbuzných. Než k nim došli, nálet je ještě dvakrát zahnal do krytu. „U příbuzných jsme našli azyl do konce války,“ uzavřel vzpomínání Ladislav Sosýn z Krnova.

Tento seriál vám přináší město Ostrava OSTRAVA!!! a deník

Zaujalo nás

Oheň zachvátí les a louku u Bruntálu

Bruntál – Moravskoslezští hasiči mají za sebou likvidaci prvního letošního většího požáru lesa. V sobotu hořelo na svahu Uhlířského vrchu u Bruntálu.

Oheň zachvátí okolo pole více než tři hektary nízkého lesa a trávy. I přes silný vítr je hasiči našťastí velmi rychle uhasili. Na místo vyjelo v plné síle šest jednotek, dorazila profesionální jednotka Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje ze stanice v Bruntále, společně s ní pět jednotek dobrovolných hasičů – z Bruntálu, Lomnice, Horního Benešova, Břidličné a Světlé Hory.

Hořelo současně na třech místech, v plamenech byly nízké stromy na ploše dvou hektarů, travní porost na ploše jednoho hektaru a ještě jedna plocha menší než hektar. „I přes velmi silný vítr, který dosahoval až pěti metrů za vteřinu, se hasiči vypořádali s ohněm velmi rychle – všechna tři místa byla uhašena za půlhodinu. Pak ještě jednotky preventivně prolévaly požářiště velkým množstvím vody,“ informoval Petr Kúdela, mluvčí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.

Hasiči mají prozatím pro příčinu požáru dvě verze. Buď šlo o úmyslné zapálení, anebo oheň vznikl náhodou, jako důsledek nedbalého chování. (ot)

Matka malého dítěte byla opilá a zdrogovaná

Haviřov – Na vlastní dceru musela přivolat městskou policii její zoufalá matka. Ta upozornila na to, že se dcera nedokáže postarat o svého sedmiměsíčního syna, se kterým u ní bydlí. Babička strážníkům ukázala rozbitý nábytek a stůl, což měla provést její dcera v záchvatu vzteku. „Dotyčná žena se v bytě nacházela se svým dítětem. Chovala se velmi impulzivně, křičela z oken a vzteky dupala. Jelikož vzniklo podezření, že může ohrozit sebe a své okolí, na místo se dostavila sociální pracovníce za účelem provedení opatření směřujících k zajištění nezbytných práv dítěte a šetření v uvedeném rodině. Ta rozhodla o přechodném umístění dítěte do péče babičky,“ uvedl k případu šéf haviřovských strážníků Bohuslav Muras. Lékař rozhodl o převozu ženy do nemocnice. Tam dobrovolně podstoupila dechovou zkoušku na přítomnost alkoholu v dechu a přítomnost drog. Oba testy byly pozitivní. Následně byla žena převezena do psychiatrické léčebny v Opavě. (bb)

Ostrava nezapomíná
1945–2015
70. výročí osvobození Ostravy a Moravy 2. světové války